

TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2023-2025

Sisällys

1	Ylä-Savon Ympäristölautakunta	2
1.	Ympäristöterveyspalvelut.....	7
2.	Ympäristönsuojelupalvelut.....	9

1 Ylä-Savon Ympäristölautakunta

Iisalmen kaupunki on tehnyt yhteistoimintasopimuksen Kiuruveden kaupungin sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien kanssa ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastuukuntamallin mukaisesti. Lisäksi Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja jatkossa Iisalmen kaupunki ovat tehneet sopimuksen viranomaistehtävien hoitamisesta Pielaveden kunnan kanssa ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien osalta.

Ylä-Savon ympäristölautakunta vastaa jäsenkuntien puolesta siitä, mitä kuntien velvollisuudeksi on säädetty ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta. Ympäristölautakunta toimii jäsenkuntien ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu-, kemikaali- ja leirintäalueviranomaisena sekä elintarvikelain, tupakkalain ja lääkelain 54a § - 54d § mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena.

Yhteistoimintasopimuksen 5 §:ssä on määrätty taloudesta ja taloudenhoidosta seuraavasti: Ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan kustannukset jaetaan asukaslukuperusteisesti. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan niin, että 50 % kustannuksista jaetaan asukaslukuperusteisesti ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Jakoperusteena käytetään uusinta saatavissa olevaa tilastoa. Laskenta-ajankohta on edellisen vuoden viimeinen päivä.

Yhteistoimintasopimuksen 8 §:n mukaan Iisalmen kaupunki vuokraa tarvittavat yleiset toimitilat (ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan osalta). Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi ja Vieremä vastaavat eläinlääkintähuollon tilakustannuksista ja tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta.

Iisalmen kaupunki laskuttaa kuntien maksuosuudet kerran kuussa talousarvion mukaisesti. Tilinpäätöksen valmistuttua loppulasku (veloitus/hyvitys) lähetetään kuntiin. Maksujen viivästyessä noudatetaan korkolain mukaista viivästyskorkoa. Laskuun liitetään kustannuserittely.

Kuntakohtaiset maksuosuudet vuodelle 2023 on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Eläinlääkintä- palvelut	Eurot	Terveysvalvonta- palvelut	Eurot	Ympäristönsuojelu- palvelut	Eurot	Yhteensä
Iisalmi	38,89 %	613 356	58,24 %	177 174	52,07 %	226 869	1 017 399
Kiuruvesi	29,94 %	472 156	21,56 %	65 593	19,28 %	84 003	621 752
Sonkajärvi	13,49 %	212 683	10,50 %	31 930	9,38 %	40 869	285 482
Vieremä	17,68 %	278 904	9,70 %	29 504	8,67 %	37 775	346 183
Pielavesi					10,60 %	46 184	46 184
		1 577 100		304 200		435 700	2 317 000

Ympäristölautakunnan kokonaiskustannukset ovat 2,7 M€. Kun tästä vähennetään asiakasmaksut, muodostuu jaettavaksi nettokustannukseksi 2,3 M€.

Henkilöstö (htv)

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Henkilöstö/htv	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS 2025
Ympäristöterveyspalvelut	Vakituiset			24	24	24
	Määräaikaiset			3	3	3
	Yhteensä					
Ympäristönsuojelupalvelut	Vakituiset			5	5	5
	Määräaikaiset			0,25	0,25	0,25
	Yhteensä					
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	YHTEENSÄ	0	0	32,25	32,25	32,25

71 YLÄ-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	Muutos %	SV1 2024	SV2 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000)						
Toimintatulot	0	0	1 693		1 726	1 737
Toimintamenot	0	0	-559		-559	-559
Henkilöstökulut	0	0	-2 107		-2 167	-2 187
Toimintakate (Netto)	0	0	-973		-1 000	-1 008
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-44		-44	-44
Laskennalliset tuotot	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-2 710		-2 770	-2 789

Ympäristöterveyspalveluissa on 19 virkaa ja 5 toimea. Määräaikaisia virka- ja työsuhteita on vuosilomien ja muiden virka- ja työvapauksien vuoksi noin 3 htv. Eläinlääkäripäivystyksessä käytetään jonkin verran ulkopuolisia päivystäjiä, jotta päivystysrasitus ei nousisi eläinlääkärikohtaisesti liian suureksi.

Ympäristönsuojelupalveluissa on viisi virkaa. Määräaikaisia virka- / työsuhteita on vuosittain noin 0,25 htv.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittarit
Inspiroiva Iisalmi		
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Henkilöstön osallistaminen ja koulutuksiin osallistuminen. Helli -hanke (Hyvinvointia eläinterveysalalle) yms.	Koulutuspäivien lkm Hankkeiden toteutuminen
Tavoite	Toimenpide	Mittarit
Ihana Iisalmi		
Huolehdimme kaupungin siisteydestä ja kannustamme myös kuntalaisia huolehtimaan ympäristöstään	Ohjaus ja neuvonta, lausunnot	Lausuntojen lkm
Rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden	Valvonta, ohjaus ja neuvonta Luonnonvarojen kestävä käyttö Riittävät eläinlääkintähuollon palvelut	Vedenlaatu Elintarvike- ja talousvesiperaisten epidemioiden lkm Lupien ja ilmoitusten käsittelymäärät Eläinsuojelutoimenpiteiden ja terveydenhuoltokäyntien lkm

Ihmeiden Iisalmi		
Tavoite	Toimenpide	Mittarit
Olemme vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen Ylä-Savon seutukeskus, kehitämme kaupungin elinvoimaa määrätietoisesti uusien asukkaiden ja yritysten saamiseksi alueelle yhteistyössä muiden seudun kuntien kanssa	Laadukkaat ja kattavat kunnaneläinlääkäripalvelut: panostaminen eläinlääkintähuollon työolosuhteisiin	Virkojen ja viransijaisuuksien täyttöaste
Hyvinvoiva henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide	Mittarit
Päätöksenteko, johtaminen ja henkilöstön osallistaminen kehittämiseen on erinomaisella tasolla	Työn joustavuus, työhön perehdyttäminen, työnohjaus	Sairauspoissaolopäivät
Henkilöstö tietää, mitä heiltä odotetaan ja työtä tehdään innostuneesti	Työhön perehdyttäminen	Henkilökunnan vaihtuvuus
Kehitämme työhyvinvointia aktiivisesti ja pitkäjänteisesti	Työnohjaus Säännöllinen työpaikkakokouskäytäntö	Työnohjauskertojen lukumäärä Työpaikkakokousten lukumäärä vastuualueella
Digitalisaatio, tiedonhallinta ja tiedolla johtaminen		
Tavoite	Toimenpide	Mittarit
Kehitämme palveluita ja työmenetelmiä digitaalisuuden mahdollisuudet hyödyntäen	Ympäristönsuojeluun soveltuvien sähköisten tietojärjestelmien selvittäminen	Selvitys tehty

Riskit

Riskin kuvaus ja mahdollinen vaikutus	Ennakoivat toimenpiteet riskin hallintaan
Päätökset eivät pysy oikeusasteissa.	Lautakunnan jäsenten koulutus ja viranhaltijoiden ammattitaidon ylläpito koulutuksiin osallistumalla.
Ympäristövahinko. Vaikutus ympäristön pilaantuminen.	Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyt sekä Viranomaisvalvonta.
Riistakatu 5:n sisäilmaongelmat. Sisäilmaongelmien vaikutus henkilöstön työkykyyn.	Etätyön joustava käyttö.

Organisaatiomuutoksen toteutus. Palvelutason tilapäinen heikentyminen muutosprosessista johtuvista ongelmista.	ICT-laitteiden ja -ohjelmistojen siirto tehtävä hyvissä ajoin ja ICT-tuen saatavuus siirtovaiheessa varmistettava. Toiminnan ydintehtävät priorisoitava ja resurssit keskitettävä niihin.
Henkilöstön työhyvinvoinnin mahdollinen heikentyminen organisaatiomuutosvaiheessa.	Perehdytys uuden organisaation käytänteisiin ja henkilöstöohjeisiin. Mahdolliset paikalliset sopimukset.
Uuden eläinlääkintähuoltolain tuomia velvoitteita ei täytetä (mikäli laki tulee voimaan luonnoksen kaltaisena) 1. 13 §/kunnan vastuu potilasasiakirjojen säilyttämisestä 2. 17§/markkinaperusteinen hinnoittelu, kirjanpitovelvollisuus 30 §/ Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuusvelvollisuus	1. ProvetCloudin käyttöönotto vuoden 2023 alussa 2. Järjestämisvastuun ulkopuolella olevien toimenpiteiden klinikkamaksut tulee nostaa niistä aiheutuvien kulujen suuruisiksi sekä erillinen kirjanpito toiminnoista, jota harjoitetaan kilpailutilanteessa markkinoilla Kirjanpidossa julkisin varoin tuettuihin eläinlääkäripalveluihin kohdistuvat tulot ja menot on eriytettävä kaikesta muusta toiminnasta sekä laadittava kuvaus kustannuslaskennan periaatteesta. Tämän lisäksi on kuvattava tiedot palkkioista, joita kunnaneläinlääkärit ovat perineet järjestämisvastuuseen kuuluvista eläinlääkäripalveluista, vähennettyinä palkkioiden hankkimiseen kohdistuvilla kuluilla.

1. Ympäristöterveyspalvelut

Tilivelvollinen: ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt:

- eläinlääkintäpalvelut
- terveysvalvontapalvelut

Talous

7020 YMPÄRISTÖTERVEYSPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTk 2023	Muutos %	SV1 2024	SV2 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000)						
Toimintatulot	0	0	1 384		1 412	1 421
Toimintamenot	0	0	-426		-425	-426
Henkilöstökulut	0	0	-1 724		-1 772	-1 787
Toimintakate (Netto)	0	0	-765		-786	-792
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-25		-25	-25
Laskennalliset tuotot	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-2 175		-2 222	-2 238

Toimintasuunnitelma

Eläinlääkintäpalvelujen ja terveysvalvontapalvelujen taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan siten, että kukin sopijakunta vastaa tilakustannuksista sekä tiloihin kuuluvista kiinteistä laitteista oman kuntansa osalta ja muut kustannukset jaetaan 50 % asukasluvun ja 50 % maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella. Terveysvalvonnan osalta kustannukset jaetaan asukasluvun suhteessa.

Ympäristöterveyspalvelujen vastuualueen tulot koostuvat sopijakuntien maksuosuuksista, valtion maksamista korvauksista eläinlääkintähuoltolain mukaisen valvontatehtävien hoitamisesta sekä asiakkailta perittävistä maksuista. Toiminnanharjoittajilta peritään veroluonteisia vuosittaisia valvonnan perusmaksuja tupakkalain, elintarvikelain ja terveydensuojelulain perusteella. Lisäksi asiakkailta peritään ilmoitusten ja hakemusten käsittelymaksuja sekä suoriteperusteisia maksuja elintarvike-, terveydensuojelu- ja lääkelain mukaisista valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista. Eläinlääkintähuollossa pieneläinten asiakkailta peritään klinikka-, leikkaussali-, kuvantamis-, avustaja- ja

laboratoriomaksuja Ylä-Savon eläinklinikalla sekä Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnaneläinlääkäreiden vastaanotoilla.

Vuoden 2023 tärkeimpänä tavoitteena on toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden turvaaminen uudessa organisaatiossa ja muissa vuoden 2023 aikana tapahtuvissa muutoksissa. Muutoksen johtamisessa tavoitteena on luottamuksen, oikeudenmukaisuuden kokemuksen sekä sitoutumisen vahvistaminen. Asiakkaille näkyviä muutoksia ovat vuoden 2023 alusta klinikka-, leikkaussali-, kuvantamis-, avustaja- ja laboratoriomaksujen käyttöönoton laajentuminen Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän vastaanotoille sekä Kiuruvedelle Hingunniemeen valmistuvat uudet eläinlääkintähuollon toimitilat. Vuoden 2023 aikana voimaantulevan uuden eläinlääkintähuoltolain velvoitteet asettavat uusia vaatimuksia lakisääteisen eläinlääkintähuoltopalvelujen järjestäjälle mm. potilasasiakirjojen säilyttämisestä, järjestämisvastuun ulkopuolisten palvelujen klinikkamaksuhinnoittelusta ja kirjanpidosta sekä julkisin varoin tuettujen eläinlääkäripalvelujen kirjanpidon ja kustannuslaskennan avoimuusvelvollisuudesta.

One Health -periaatteen mukaan ihmisten ja eläinten terveydet ovat sidoksissa toisiinsa ja ympäristöön. Ympäristöterveyspalvelut on tehnyt perinteisesti kiinteää yhteistyötä terveydenhuollon kanssa mm. eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien, ruokamyrkytys epäilyjen ja terveydellisen olosuhdevalvonnan osalta ja tämä yhteistyö syveni entisestään koronapandemian aikana. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa ympäristöterveyspalvelujen ja terveydenhuollon yhteistyön jatkuminen on erittäin tärkeää myös uusissa organisaatioissa. Tämä edellyttää säännöllistä yhteydenpitoa mm. epidemiaselvitystyöryhmän kokouksilla.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädännöt edellyttävät kuntia laatimaan säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat, alueellinen eläinlääkintähuoltolain mukainen suunnitelma ja ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten valvontatarpeiden mukaisesti ja riskiperusteisesti. Ympäristöterveyspalveluilla on ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 ja sitä päivitetään vuosittain vuoden loppuun mennessä. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman hyväksyy ympäristölautakunta ja se lähetetään tiedoksi Itä-Suomen aluehallintovirastolle, joka valvoo kuntien ympäristöterveydenhuollon toiminnan laatua ja riittävyttä.

2. Ympäristönsuojelupalvelut

Tilivelvollinen: ympäristöjohtaja

Ympäristönsuojelutehtäviin kuuluvat mm. vesiensuojeluun, jätevalvontaan, ilmanlaatuun, meluntorjuntaan, ympäristölupiin, rekisteröintiin ja ilmoituksiin liittyvät asiat sekä maainesasiat.

Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän sekä Pielaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon ympäristölautakunta.

Ympäristölautakunnan tehtävänä on:

1. Huolehtia lautakunnan hoidettavaksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä
2. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä
3. Huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista
4. Osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
5. Antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille
6. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa
7. Edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasioissa

Talous

7040 YMPÄRISTÖNSUOJELUPALVELUT	TP 2021	TA 2022	LTK 2023	Muutos %	SV1 2024	SV2 2025
Tuloarviot ja määrärahat (1000)						
Toimintatulot	0	0	309		314	316
Toimintamenot	0	0	-133		-133	-133
Henkilöstökulut	0	0	-384		-395	-399
Toimintakate (Netto)	0	0	-208		-214	-216
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Muut laskennalliset kustannukset	0	0	-19		-19	-19
Laskennalliset tuotot	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	0	0	-536		-547	-551

Toimintasuunnitelma

Vuosi 2023 on Ylä-Savon ympäristölautakunnan ensimmäinen toimintavuosi tehtävien hoidon siirtyessä 1.1.2023 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä lisalmen kaupungille, joka toimii vastuukuntana. Seudulliseen palvelualueeseen kuuluvat lisalmen ja Kiuruveden kaupungit sekä Sonkajärven ja Vieremän kunnat. Lisäksi Ylä-Savon ympäristölautakunta toimii Pielaveden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena.

Ympäristönsuojelun tehtäväkenttä on laaja, mikä edellyttää ympäristölautakunnan jäseniltä perehtyneisyyttä alan lainsäädäntöön lautakunnan toimiessa viranomaisena. Tämän vuoksi ympäristölautakunnan jäsenille järjestetään koulutusta lautakunnan tehtävistä ja vastuista. Henkilöstön koulutuksella ylläpidetään ammatillista osaamista lainsäädännön jatkuvassa muutoksessa.

Uuden organisaation myötä henkilöstön tulee kouluttautua käyttämään lisalmen kaupungin käytössä olevia tietojärjestelmiä, jotka ovat osin erilaisia kuin aiemmassa organisaatiossa. Palvelut pyritään järjestämään kuitenkin niin, että muutoksesta ei aiheudu viivettä asioiden käsittelyyn. Samalla aloitetaan lisalmen tietojärjestelmiin integroitavan ympäristönsuojelun sähköisen lupapalvelun selvitystyö.

Ympäristönsuojelun painopistealueet vuodelle 2023 ovat:

- valvontasuunnitelman ja -ohjelman päivittäminen
- määräaikaistarkastusten suorittaminen valvontaohjelman mukaisesti
- maa- ja kiviaineslupien käsittely ja valvonta

- yritysten jätehuoltoselvitysten jatkaminen

Ympäristönsuojelun kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

Toimintamenot koostuvat pääosin henkilöstömenoista – vastuualueella on viisi vakinaista viranhaltijaa. Henkilöstöresurssin vähäisyyden vuoksi tehtäviä on priorisoitava, mistä johtuen määräaikaistarkastuksia ei ole saatu tehtyä valvontaohjelman mukaisesti ja lupien käsittelyssä voi syntyä viivettä.

Vuodelle 2023 ympäristönsuojelussa ei ole investointitarpeita. Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän lupa-, ilmoitus-, rekisteröinti- ja valvontamaksuista 100 000 euroa. Lisäksi tuottoihin kirjataan kuntien maksusuudet. Vireille tulevien asioiden määrää on ennakolta vaikea arvioida, joten tuottojen kertymä vaihtelee vuosittain. Rakennuskustannusten ja energian hintojen nousu voi vähentää toiminnanharjoittajien halukkuutta investointeihin, mikä heijastuu haettavien lupien määrään ja sitä kautta lupamaksutuloihin.